

สภาพและปัญหาการดำเนินงานเกี่ยวกับการบำรุงรักษาอาจารย์  
ของสถาบันอุดมศึกษาเอกชนในส่วนภูมิภาค



นางสาวสมถ์ปัสร์ นิมประเสวีรัฐ

ศูนย์วิทยพัทยากร  
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย  
วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต

ภาควิชาบริหารการศึกษา

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย


พ.ศ. 2538

ISBN 974-632-388-1

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

I16817230

STATE AND PROBLEMS OF THE OPERATION CONCERNING  
THE MAINTENANCE OF PRIVATE HIGHER EDUCATION  
INSTITUTION INSTRUCTORS IN REGIONAL AREA



Miss Somabsorn Nimprasert

ศูนย์วิทยทรัพยากร  
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements  
for the Degree of Master of Education

Department of Educational Administration

Graduate School

Chulalongkorn University

1995

ISBN 974-632-388-1



หัวข้อวิทยานิพนธ์

สภาพและปัญหาการดำเนินงานเกี่ยวกับการบำรุงรักษาอาจารย์  
ของสถาบันอุดมศึกษาเอกชนในส่วนภูมิภาค

โดย

นางสาวสมอัสพร นิ่มประเสริฐ

ภาควิชา

บริหารการศึกษา

อาจารย์ที่ปรึกษา

รองศาสตราจารย์ ดร.อมรชัย ตันติเมธ

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้หัวข้อวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโทบัณฑิต

.....คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

(รองศาสตราจารย์ ดร.สันติ ฤกษ์สุวรรณ)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

.....ประธานกรรมการ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ณัฐนิภา คุปรัตน์)

.....อาจารย์ที่ปรึกษา

(รองศาสตราจารย์ ดร.อมรชัย ตันติเมธ)

.....กรรมการ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. สนั่นจิตร์ สุกนธทรัพย์)

.....กรรมการ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุชาติ ตันชนะเดชา)



## พิมพ์ต้นฉบับบทคัดย่อวิทยานิพนธ์ภายในกรอบสี่เหลี่ยมนี้เพียงแผ่นเดียว

สมอัสปสร นิมประเสริฐ สุขภาพและปัญหาการดำเนินงานเกี่ยวกับการบำรุงรักษาอาจารย์ ของสถาบัน  
อุดมศึกษาเอกชนในส่วนภูมิภาค (STATE AND PROBLEMS OF THE OPERATION CONCERNING  
THE MAINTENANCE OF PRIVATE HIGHER EDUCATION INSTITUTION INSTRUCTORS IN  
REGIONAL AREA) อ.ที่ปรึกษา : รศ.ดร.อมรชัย ตันติเมธ, 255 หน้า. ISBN 974-632-388-1

การวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาสภาพและปัญหาการดำเนินงานเกี่ยวกับการบำรุงรักษาอาจารย์ของ  
สถาบันอุดมศึกษาเอกชนประเภทวิทยาลัยในส่วนภูมิภาค ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ประกอบด้วย ผู้บริหารและ  
อาจารย์ของสถาบันอุดมศึกษาเอกชน ประเภทวิทยาลัยในส่วนภูมิภาค เครื่องมือที่ใช้ ได้แก่ แนวการศึกษาเอกสาร แบบ  
สัมภาษณ์และแบบสอบถาม การวิเคราะห์ข้อมูลดำเนินการโดยการวิเคราะห์เนื้อหา หาค่าความถี่และหาค่าร้อยละ

ผลการวิจัยพบว่า

ด้านการจูงใจ มีการมอบหมายงานให้เหมาะสม ปัญหา คือ อุปสรรค เครื่องมือเครื่องใช้ไม่เพียงพอ และ  
เอาใจใส่ดูแลเฉพาะบางกลุ่ม

ด้านการบำเหน็จความชอบ เกี่ยวกับค่าจ้างและเงินเดือน พิจารณาจากความรู้ความสามารถ ปัญหาคือ  
กำหนดเงินเดือนไม่เหมาะสม เกี่ยวกับการสนับสนุนให้เลื่อนตำแหน่งทางวิชาการ มีการอำนวยความสะดวกในการผลิต  
ผลงาน ปัญหาคือ ขาดแหล่งศึกษาค้นคว้า เกี่ยวกับการโอนย้าย พิจารณาความรู้ความสามารถและความจำเป็นของ  
หน่วยงานเกี่ยวกับการอนุญาตให้ลาศึกษาต่อ มีการประสานงานกับสถาบันการศึกษาและให้ทุน ปัญหาคือ อาจารย์ไม่ม  
ความพร้อม เกี่ยวกับการขอพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์ มีการชี้แจงหลักเกณฑ์และตรวจสอบคุณสมบัติให้

ด้านวินัยและการลงโทษ มีการหาข้อเท็จจริง สอบสวนและแต่งตั้งคณะกรรมการพิจารณา ปัญหา คือระเบียบ  
ต่าง ๆ ไม่เป็นที่รับทราบ

ด้านการลา มีการกำหนดให้ลงเวลาปฏิบัติงานและจัดทำระเบียบสมวันลา วันมาสาย

ด้านสวัสดิการ มีการจัดสวัสดิการด้านนันทนาการ ด้านเชื้ออำนวยความสะดวกสบาย ปัญหาคือจัดได้น้อย  
รูปแบบและขาดการปรับปรุงแก้ไข

ด้านการนิเทศงาน มีการสนับสนุนปัจจัยต่าง ๆ ให้ความรู้ทางวิชาการ ประชุมปรึกษาร่วมกัน

ด้านการประเมินผลปฏิบัติงาน มีการประเมินจากความสามารถด้านการสอน โดยกลุ่มผู้บังคับบัญชาและ  
นักศึกษา ปัญหาคือผลการประเมินไม่ได้นำไปใช้ประโยชน์

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาควิชา .....บริหารการศึกษาศึกษา.....  
สาขาวิชา .....บริหารการศึกษาศึกษา.....  
ปีการศึกษา .....2537.....

ลายมือชื่อนิสิต .....  
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา .....  
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม .....



## C342280 : MAJOR EDUCATIONAL ADMINISTRATION  
KEY WORD: STATE / PROBLEMS / MAINTENANCE INSTRUCTORS / PRIVATE HIGHER EDUCATION  
INSTITUTION / REGION

SOMABSORN NIMPRASERT : STATE AND PROBLEMS OF THE OPERATION CONCERNING THE  
MAINTENANCE OF PRIVATE HIGHER EDUCATION INSTITUTION INSTRUCTORS IN REGIONAL AREA.

THESIS ADVISOR : ASSO. PROF. AMORNCHAI TANTIMEDH, Ph.D. 255 pp. ISBN 974-632-388-1

The purposes of this research were to study state and problems of the operation concerning the maintenance of private higher education institutions instructors in regional area. The population used in this study were consisted of administrators and instructors of the private higher education institutions in regional area. Research instruments were documentary study guideline, interviewing tools, and questionnaires. Research analysis were content analysis, frequency and percent.

Research findings were as follows:

According to motivation, there was appropriated assignment. Problems were lack of equipment and paying attention to only some groups of instructors.

According to compensation, wages and salary were paid in accordance to knowledge and ability, and the problem was the unappropriated salary. Pertaining to support for academic promotion, facilities were provided for academic works production, the problem was lack of academic resources. For tranfering, it was considered upon one's knowledge and ability as well as the need of the institution. Pertaining to the permission for further study, other institutes were coordinated as well as the scholarship was provided, the problem was the unreadiness of the staffs. Pertaining to the decoration awards, the regulations and qualification were introduced.

According to discipline and punishment, committee for inspection and justification were appointed.

Working time recording and participation record were manipulated. Staff benefit and recreation as well as supervision were provided. And, finally, there was also, job evaluation.

ศูนย์วิจัยและพัฒนาการศึกษา  
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาควิชา.....บริหารการศึกษา.....  
สาขาวิชา.....บริหารการศึกษา.....  
ปีการศึกษา..... 2537.....

ลายมือชื่อนิติ..... *สมใจ นิมพรเสถียร*.....  
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา..... *อมรชัย ทันทิมเดห์*.....  
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม.....



## กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จได้ตามวัตถุประสงค์ด้วยความเมตตากรุณาและดูแลเอาใจใส่  
จากท่านรองศาสตราจารย์ ดร.อมรชัย ตันติเมธ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ จึงขอกราบ  
ขอบพระคุณท่านอาจารย์เป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ขอกราบขอบพระคุณท่านผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ฉวีนิภา คุปรัตน์ ท่านผู้ช่วย-  
ศาสตราจารย์ ดร.สนานจิตร สุคนธ์ทรัพย์ และท่านผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุชาติ  
ตันชนะเดชา ที่ให้ความกรุณาในการให้คำแนะนำแก้ไขปรับปรุง

ขอขอบพระคุณผู้ทรงคุณวุฒิทุกท่านที่กรุณาตรวจและให้ข้อเสนอแนะในการแก้ไขปรับปรุง  
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ขอขอบพระคุณผู้บริหารและคณาจารย์ของวิทยาลัยทุกท่านที่ได้กรุณาให้ความร่วมมือ  
ในการศึกษาข้อมูล

ขอขอบพระคุณบิดา มารดา ที่ให้ชีวิตและการศึกษา ขอขอบคุณทุกท่านที่ได้คอย  
ช่วยเหลือและให้กำลังใจตลอดมา

ขอขอบพระคุณบัณฑิตวิทยาลัยที่ได้อนุมัติทุนสนับสนุนการวิจัยครั้งนี้

สมอัสพร นิมประเสริฐ

ศูนย์วิทยทรัพยากร  
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย



หน้า

บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญ.....	ช

บทที่

1	บทนำ.....	1
	ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
	วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	3
	ขอบเขตของการวิจัย.....	3
	คำนิยามศัพท์เฉพาะที่ใช้ในการวิจัย.....	4
	ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	6
	วิธีดำเนินการวิจัย.....	6
	ลำดับขั้นในการนำเสนอผลการวิจัย.....	8
2	วรรณคดี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	10
	แนวคิดเกี่ยวกับการบริหารงานบุคคล.....	10
	แนวคิดเกี่ยวกับการบำรุงรักษาบุคลากร.....	13
	การจูงใจบุคลากร.....	15
	การบำเหน็จความชอบ.....	21
	วินัยและการลงโทษ.....	45
	การลา.....	57
	สวัสดิการ.....	65
	การนิเทศงาน.....	75

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
	การประเมินผลปฏิบัติงาน.....80
	การบริหารสถาบันอุดมศึกษาเอกชน.....96
	การแบ่งส่วนงานของสถาบันอุดมศึกษาเอกชน.....100
	ลักษณะของวิทยาลัย.....101
	อาจารย์ในวิทยาลัย.....102
	งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....103
3	วิธีดำเนินการวิจัย.....105
	ประชากรที่ใช้ในการวิจัย.....105
	เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....107
	การรวบรวมข้อมูล.....108
	วิธีวิเคราะห์และนำเสนอข้อมูล.....109
4	ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....111
	ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากการศึกษาเอกสาร.....112
	ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสัมภาษณ์ผู้บริหาร.....120
	ตอนที่ 2.1 สถานภาพของผู้บริหาร.....121
	ตอนที่ 2.2 นโยบายการดำเนินงานบำรุงรักษาอาจารย์ ปัญหาในการดำเนินงาน และการแก้ไขปัญหา ดังกล่าว.....123
	ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสัมภาษณ์ผู้ที่รับผิดชอบดำเนินงาน บำรุงรักษาอาจารย์.....129
	ตอนที่ 3.1 สถานภาพของผู้ที่รับผิดชอบดำเนินงานบำรุงรักษา อาจารย์.....129
	ตอนที่ 3.2 สภาพการดำเนินงานบำรุงรักษาอาจารย์.....132



สารบัญ (ต่อ)

บทที่

หน้า

ตอนที่ 4	ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามอาจารย์.....	139
ตอนที่ 4.1	สถานภาพของอาจารย์.....	139
ตอนที่ 4.2	ปัญหาการดำเนินงานบำรุงรักษาอาจารย์.....	143
ตอนที่ 4.3	ข้อเสนอแนะในการดำเนินงานบำรุงรักษา อาจารย์.....	167
5	สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	178
	วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	178
	วิธีดำเนินการวิจัย.....	178
	สรุปผลการวิจัย.....	180
	อภิปรายผลการวิจัย.....	189
	ข้อเสนอแนะ.....	193
	รายการอ้างอิง.....	199
	ภาคผนวก.....	202
	ภาคผนวก ก.....	203
	ภาคผนวก ข.....	210
	ภาคผนวก ค.....	214
	ภาคผนวก ง.....	255

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
1	บัญชีอัตราเงินประจำตำแหน่งข้าราชการพลเรือนในมหาวิทยาลัย ประเภท วิชาการ..... 31
2	จำนวนอาจารย์ประจำจำแนกตามวิทยาลัย.....106
3	จำนวนและค่าร้อยละของสถานภาพของผู้บริหาร จำแนกตามวุฒิการศึกษาสูงสุด และสาขาวิชา ประสบการณ์การปฏิบัติงาน และระยะเวลาที่ดำรงตำแหน่ง ผู้บริหาร.....121
4	จำนวนและค่าร้อยละของสถานภาพของผู้ที่รับผิดชอบดำเนินงานบำรุงรักษาอาจารย์ จำแนกตามวุฒิการศึกษาสูงสุด และสาขาวิชา ประสบการณ์การปฏิบัติงาน ตำแหน่ง และระยะเวลาที่ปฏิบัติงานเกี่ยวกับการดำเนินงานบำรุงรักษาอาจารย์.....129
5	จำนวนและค่าร้อยละของสถานภาพของอาจารย์ จำแนกตามวุฒิการศึกษาสูงสุด และสาขาวิชา ประสบการณ์การปฏิบัติงาน ระยะเวลาที่ปฏิบัติงานในตำแหน่ง อาจารย์ และตำแหน่งทางวิชาการ.....140
6	จำนวนและค่าร้อยละของปัญหาการดำเนินการ ในเรื่องการให้รางวัล ตอบแทนคุณความดี.....143
7	จำนวนและค่าร้อยละของปัญหาการดำเนินการ ในเรื่องการจัดสภาพแวดล้อม ในการปฏิบัติงาน.....144
8	จำนวนและค่าร้อยละของปัญหาการดำเนินการ ในเรื่องการเปิดโอกาสให้ อาจารย์ได้ปฏิบัติงานที่สนองอุดมการณ์ของตนเอง.....145
9	จำนวนและค่าร้อยละของปัญหาการดำเนินการ ในเรื่องการจัดงานหรือกิจกรรม ส่งเสริมมิตรภาพระหว่างอาจารย์.....146
10	จำนวนและค่าร้อยละของปัญหาการดำเนินการ ในเรื่องการมอบหมายงาน ให้เหมาะสมกับความรู้ความสามารถ.....147

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่

หน้า

11	จำนวนและคำร้อยละของปัญหาการดำเนินการ ในเรื่องการให้โอกาสแก่ อาจารย์ในการใช้แนวทางการปฏิบัติงานของตนเอง.....	148
12	จำนวนและคำร้อยละของปัญหาการดำเนินการ ในเรื่องการเปิดโอกาสให้ อาจารย์มีส่วนร่วมในงานที่หน่วยงานจัดให้ขึ้น.....	149
13	จำนวนและคำร้อยละของปัญหาการดำเนินการ ในเรื่องการแสดง เอาใจใส่และการกล่าวชมเชยยกย่องอาจารย์.....	150
14	จำนวนและคำร้อยละของปัญหาการดำเนินการ ในเรื่องอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง กับการจูงใจเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการปฏิบัติงาน.....	151
15	จำนวนและคำร้อยละของปัญหาการดำเนินการ ในเรื่องเกี่ยวกับเงินเดือน.....	153
16	จำนวนและคำร้อยละของปัญหาการดำเนินการ ในเรื่องเกี่ยวกับการเลื่อน เงินเดือน.....	154
17	จำนวนและคำร้อยละของปัญหาการดำเนินการ ในเรื่องเกี่ยวกับการเลื่อน ตำแหน่งทางวิชาการ.....	156
18	จำนวนและคำร้อยละของปัญหาการดำเนินการ ในเรื่องเกี่ยวกับการ โอนย้าย.....	157
19	จำนวนและคำร้อยละของปัญหาการดำเนินการ ในเรื่องเกี่ยวกับการอนุญาตให้ ลาศึกษาต่อ.....	158
20	จำนวนและคำร้อยละของปัญหาการดำเนินการ ในเรื่องเกี่ยวกับการขอ พระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์.....	159
21	จำนวนและคำร้อยละของปัญหาการดำเนินการ ในเรื่องเกี่ยวกับการให้อาจารย์ ได้รับเงินจำนวนหนึ่ง ในกรณีที่ได้ปฏิบัติงานในวิทยาลัยมาเป็นระยะเวลา และ/หรือจนเกษียณอายุตามเกณฑ์ที่วิทยาลัยกำหนดไว้.....	160
22	จำนวนและคำร้อยละของปัญหาการดำเนินการ ในเรื่องวินัยและการลงโทษ....	161

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่		หน้า
23	จำนวนและคำร้อยละของปัญหาการดำเนินการ ในเรื่องการลา.....	162
24	จำนวนและคำร้อยละของปัญหาการดำเนินการ ในเรื่องสวัสดิการ.....	163
25	จำนวนและคำร้อยละของปัญหาการดำเนินการ ในเรื่องการนิเทศงาน.....	164
26	จำนวนและคำร้อยละของปัญหาการดำเนินการ ในเรื่องการประชุมผล ปฏิบัติงาน.....	165
27	จำนวนและคำร้อยละของแบบสอบถามที่ใช้ในการวิจัยจำแนกตามวิทยาลัย.....	255



ศูนย์วิทยทรัพยากร  
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย